

سحر با بایی: | یک فرصت برای ایران

وزیر نفت در دیداری که با هیئت ترکمنستان داشت اعلام کرد که تا امروز اسنادی بین دو طرف امضا می‌شود که نشان از توسعه همکاری های دو کشور دارد، موضوعی که به گفته کارشناسان می تواند یک فرصت برای ایران تلقی شود.

ایران با بیش از ۳۴ تریلیون مترمکعب ذخیره گازی (دومین دارنده ذخایر گازی جهان) در منطقه ای قرار گرفته است که تقاضاکنندگان برای این سوخت ارزشمند و پاک روزبه روز در حال افزایش هستند و ایران می‌تواند بازار تشنه منطقه را سیراب کند. در این راستا عملیات سوآپ سه‌جانبه میان ترکمنستان، ایران و آذربایجان که هفتم آذرماه در حاشیه پانزدهمین نشست سران سازمان همکاری اقتصادی (اگو) امضا شده بود، از دوازدهم دی ماه آغاز شد. ایران بر اساس این قرارداد سالانه ۱.۵ تا ۲ میلیارد مترمکعب گاز ترکمنستان را به آذربایجان تحویل می‌دهد.

روشن است که یکی از فرصت‌های ایران برای افزایش سهم خود از بازار جهانی گاز و تبدیل شدن به قطب گازی منطقه، آذربایجان است که چنین به نظر می‌رسد ایران گام نخست را با امضای قرارداد سوآپ سه‌جانبه، هوشمندانه برداشته است و برای تقویت و توسعه روابط در آینده از طریق دیپلماسی سازنده و فعال می‌تواند به این مهم دست یابد. از دیگر سو موقعیت راهبردی ایران در نزدیکی دارندگان بزرگ ذخایر گازی سبب می‌شود که برای تصاحب سهم ۱۰ درصدی از تجارت جهانی گاز به منابع دیگر کشورهای همسایه نیز اندیشید تا بتوان با استفاده از منابع این کشورها تجارت گاز در منطقه با محوریت ایران را شکل داد.

با همه این اوصاف، بسیاری از ناظران داخلی و خارجی اقتصاد می‌گویند برگ برنده ایران، استفاده از فرصت‌های ترانزیتی است که گویا راهبرد آمریکا برای منزوی کردن ایران از این مسیر به بن‌بست رسیده است. سوآپ سبب وابسته شدن کشورهای حوزه مرز شمالی به کشور می‌شود که این موضوع تحکیم و تقویت روابط سیاسی و ثبات سیاسی در منطقه را نیز در پی خواهد داشت.

اگرچه حجم قرارداد سوآپ گاز ترکمنستان از مسیر ایران به آذربایجان بالا نیست، اما آغاز آن را باید به فال نیک گرفت زیرا با حل مشکلات اقتصادی و افزایش تولید نفت و گاز در کشور، ایران می‌تواند ثابت کند نه تنها عرضه‌کننده نفت و گاز تولیدی خود است، بلکه می‌تواند مسیر مناسب و امنی برای انتقال نفت و گاز کشورهای همسایه به اشکال مختلف باشد. اگر دیپلماسی انرژی را حرفه، فعالیت و مهارت روابط بین‌المللی بدانیم، قرارداد سوآپ گاز در این قالب قرار می‌گیرد و همسو با دیپلماسی انرژی کشور است.

ترکمنستان و دولت وقت افغانستان تلاش داشتند با اجرای طرح انتقال گاز ترکمنستان - افغانستان - پاکستان - هند موسوم به تاپی (TAPI) ایران را یکبار برای همیشه از معادلات گازی منطقه خارج کنند. حالا شرایط تغییر کرده و دولت‌های ذی‌نفع متوجه این واقعیت شده‌اند که تا زمان تحقق تاپی خیلی باید صبر کنند. سرمایه‌گذاری سنگینی هم لازم است که حالا هیچ سرمایه‌گذاری در شرایط پر ابهام منطقه حاضر به ورود نیست. در هر صورت این حالا نخستین پنجره راهبردی گازی ایران به همسایگان و شاید قدم کوچکی است، اما همیشه مسافت‌های طولانی با قدم‌های کوچک طی می‌شوند.

به گفته تحلیلگران، ترکمنستان دسترسی به آب‌های آزاد برای ورود به بازارهای صادراتی را در سر می‌پروراند و در این میان ایران گزینه مهمی است زیرا به راحتی می‌تواند به آب‌های جنوبی دسترسی یابد و گاز خود را صادر کند و در صورت تحقق این موضوع در آینده ما نیز از آن منتفع خواهیم شد.

روز گذشته هیئت ترکمنستان با وزیر نفت کشورمان دیدار داشتند که بر اساس این دیدار قرار شد تا امروز اسنادی میان دو کشور به امضا برسد، آنطور که جواد اوجی گفته زیرساخت کافی برای واردات و سوآپ گاز وجود دارد، برای انتقال ۴۰ میلیون مترمکعب گاز در روز یا ۱۰ تا ۱۵ میلیارد مترمکعب در سال آمادگی داریم.

وی ضمن تشریح عملیاتی شدن سوآپ گاز از ترکمنستان از مسیر خاک ایران به کشور آذربایجان از ابتدای ماه ژانویه سال جاری میلادی گفت: همکاران ما که در ایستگاه میترینگ منطقه سرخس ترکمنستان مستقر هستند بر اجرای سوآپ با شروع ۴ تا ۵ میلیون مترمکعب در روز یا به عبارتی ۱۰۵ تا ۲ میلیارد متر مکعب در سال نظارت دارند.

وزیر نفت با بیان اینکه ۱۸ و ۱۹ دیماه اسنادی بین دو طرف امضا میشود، گفت: این اسناد از سوی کارشناسان ایرانی و کارشناسان کشور دوست و برادر، ترکمنستان، تهیه شده است و مربوط به حوزه‌های نفت و گاز میشود که دو طرف ظرفیت خوبی برای همکاری در این زمینه‌ها دارند. در قراردادهایی که امضا میشود، برای احیای قرارداد گازی و نیز بحث افزایش سوآپ با کشورهای همسایه تمرکز میکنیم، همچنین در حوزه‌های انرژی، تهاثر فرآورده‌های نفتی و تبادل خدمات فنی - مهندسی مذاکرات خوبی انجام شد.

وی بر تمرکز برای افزایش سهم تجارت انرژی تأکید کرد و گفت: بیشتر تمرکز در اسناد پیش رو، افزایش سهم تجارت انرژی در بعد گاز، فرآورده‌های نفتی و محصولات پتروشیمی است.

همچنین رشید مردوف - وزیر امور خارجه ترکمنستان نیزضمن اشاره به گذشته خوب همکاری‌های حوزه انرژی این کشور با ایران گفت: با توجه به پتانسیل و زیرساخت‌های موجود، عزم و اراده قاطع برای توسعه همکاری‌ها داریم و آمادگی برای این موضوع وجود دارد.

وی ضمن ابراز خرسندی از انجام مذاکرات سازنده گفت: امروز مذاکرات شفاف و خوبی درباره قرارداد گازی که در سال‌های استقلال ترکمنستان منعقد شده بود؛ همچنین همکاری‌های آینده داشتیم. ما تجربه خوبی برای انتقال گاز طبیعی به ایران که از سال ۱۹۹۷ آغاز شده است، داشتیم و گاز طبیعی از سه مسیر به ایران صادر میشد. با توجه به پتانسیل‌ها و زیرساخت‌هایی که وجود دارد، عزم و اراده قاطعی برای توسعه همکاری‌ها داریم و آمادگی لازم از سوی ترکمنستان برای این منظور وجود دارد.

مردوف در تشریح مذاکرات انجام شده با وزیر نفت ایران گفت: دو کشور در بخش پتروشیمی و گاز میتوانیم با یکدیگر همکاری داشته باشیم و از تجربیات طرفین استفاده کنیم. قصد داریم در حوزه خزر و در میادین نفتی طرف ترکمنستان با جمهوری اسلامی ایران همکاری‌ها را توسعه دهیم و امروز در این زمینه مواردی را با یکدیگر بررسی

کردیم و امیدواریم در آینده نزدیک همکاری در میادین نفتی خزر را توسعه دهیم. ترکمنستان در همه زمینه‌ها آمادگی توسعه روابط با جمهوری اسلامی ایران را دارد، آمادگی کامل برای توسعه روابط به‌ویژه در بخش انرژی که یکی از بخش‌های راهبردی در روابط دو کشور است، داریم.

به نظر می‌رسد که فرصت‌های زیادی برای دو کشور در حوزه انرژی وجود دارد که می‌تواند منفعت دو کشور را تضمین کند، جواد یارجانی - کارشناس ارشد حوزه انرژی در همین رابطه به ایسنا گفت: هر قدمی که موجب شود روابط ایران در حوزه انرژی به‌ویژه با همسایگان و تمام دنیا بهتر شود، بی‌شک نتایج مثبتی را به دنبال خود داشت. اگر به دنبال هم‌افزایی باشیم و بتوانیم شرایط را با افزایش روابط تجاری به نفع هر دو کشور تنظیم کنیم، اقدامی بسیار مثبت است.

وی با تأکید بر اینکه مانع بزرگ در این مسیر تحریم‌های ظالمانه است که امیدواریم به زودی برداشته شود، اظهار کرد: اهداف این تحریم‌ها این است که روابط نزدیک با همسایگان در مورد مسائل انرژی نداشته باشیم، اگر به سیاست‌های اعلام شده و دنبال شده توسط قدرت‌هایی مثل آمریکا بنگریم، درمی‌یابیم که میخواستند هیچگاه ایران به عنوان مسیر ترانزیت انرژی به دنیا شناخته نشود و تمام تلاش آن‌ها این بوده که ایران با همسایگان خود روابط نزدیک نداشته باشد.

این کارشناس ارشد حوزه انرژی با بیان اینکه سیاست‌های آمریکا در راستای محدود کردن هرچه بیشتر ایران بوده و به‌ویژه در بخش انرژی به خصوص نفت و گاز را مورد توجه قرار داده است تا بدین وسیله بیشترین ضربه را به ما بزنند، گفت: امضای قرارداد و تقاهم نامه با کشورهای دیگر بسته به حجم و محتوایی که در آن‌ها وجود دارد، تأثیراتی را برای کشور به همراه می‌آورد، اما با توجه به پتانسیل‌ها و ذخایری که در ایران وجود دارد، نمی‌توانیم از این اقدام به عنوان کلید طلایی یاد کنیم و این عنوان باید در روابط گسترده‌تر بکار برده شود.

یارجانی افزود: با این حال این دسته از اقدامات قدم مثبتی است که برداشته می‌شود و با توجه به اینکه اگر ما از نظر ذخایر انرژی، نفت و گاز را بایکدیگر حساب کنیم، در دنیا جزو اولین‌ها هستیم و لازم است گام‌های بیشتری برداشته شود؛ باید توجه داشت که داشتن ذخایر کافی نیست چراکه ونزوئلا از نظر ذخایر در دنیا اول است ولی شرایط

مناسبی ندارد، در نتیجه هر قدمی که در این مسیر برداشته شود، مثبت است.

وی با بیان اینکه با توجه به پتانسیلهایی که در ایران وجود دارد، اینگونه اقدامات اولیه هستند، گفت: بی شک این اقدام بسیار خوب است و باید بتوانیم به اینطور اقدامات تداوم ببخشیم و با خلاص شدن از شرایطی که برای ما فراهم کرده‌اند به جایگاه واقعی خود دست یابیم.

انتهای پیام